NASIENRIGLYNE

EKSAMEN	NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT
GRAAD	12
DATUM	NOVEMBER 2025
VAK	REKENINGKUNDE
VRAESTEL	2
PUNTETOTAAL	150
TYDSDUUR (UUR)	2
AANTAL BLADSYE	12

SACAI

SOUTH AFRICAN COMPREHENSIVE ASSESSMENT INSTITUTE

SUID-AFRIKAANSE KOMPREHENSIEWE ASSESSERINGSINSTITUUT

FINAAL GOEDGEKEURDE NASIENRIGLYNE	
VERGADERINGSDATUM	
UMALUSI-MODERATOR	
HOOFNASIENER	
INTERNE MODERATOR	

NASIENRIGLYNE

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien ’n kandidaat nie punte op ’n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbel penalisering toegepas nie.

2. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.

3. Indien ’n vooraansuiwerings syfer as ’n finale syfer getoon word, ken die bewerkings punt toe vir daardie syfer (nie die metode punt vir die antwoord nie).

4. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.

5. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.

6. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as ’n negatiewe syfer getoon word nie.

7. Waar metode punte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.

8. Waar metode punte toegeken word vir bewerking, maak seker dat die kandidaat nie volpunte kry vir antwoorde wat gedeeltelik foutief is nie.

9. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

VRAAG 1: VERSOENINGS (35 punte; 30min)

1.1.1	**Verduidelik waarom dit belangrik is om maandeliks 'n Krediteure-versoeningstaat op te stel.**
	Enige geldige rede ✓✓ • Dit verbeter interne beheer en voorkom bedrog aangesien elke individuele krediteur se rekening met 'n eksterne bron, staat ontvang van krediteur, vergelyk kan word. • Foute en weglatings kan opgespoor word indien die Rekeningstaat ontvang met die Krediteuregrootboek vergelyk word en regstellings gemaak kan word.

2

1.1.2	KREDITEUREVERSOENING		
Nr.	**Berekeninge**	**Krediteure-grootboekrekening**	**Krediteure-versoeningstaat**
	Saldo	**162 585**	**460 995**
(i)	Korting: 70 000 x 8/100		– 5 600 ✓✓
(ii)	Handelskorting: 31 280 x 100/80 39 100 x 10/100	(7 820 ✓ – 3 910 ✓) + 3 910 ✓	
(iii)			– 48 500 ✓
(iv)	(– 16 200 + 12 600)		+ 3 600 ✓✓
(v)	6000 x 17,5 = 105 000 ✓ + 25 000 ✓	+ 130 000 ✓ *** nie doeaneregte bygevoeg nie**	
(vi)	– 57 000 x 2		– 114 000 ✓✓
	☑ Metodepunt vir dieselfde bedrag	296 495	☑ 296 495

14

1.2.1 Kies die korrekte woord(e).

(a)	Kontantverkope ✓	
(b)	Debietnota ✓	
(c)	Debiet ✓	
(d)	Handelskorting ✓	
(e)	Salarisstrokie ✓	

5

1.2.2 Bereken die totale bedrag verskuldig deur Debiteure op 31 Mei 2025.

Berekeninge	**Antwoord**
(71 000 + 66 950 + 79 870 + 104 330 + 95 350) ✓ ✓ **Alle bedrae in ouderdomsanalise**	417 500☑ **Een deel korrek**

3

1.2.3 Bereken die gemiddelde aantal dae wat dit Fitness Breakthru Handelaars neem om debiteure se skuld in te vorder.

Berekeninge	**Antwoord**
$\frac{½ (417\ 500\ ☑ + 410\ 400\ ✓)}{0.75(1\ 480900)\ ✓} \times 365$ $\frac{413\ 950\ (2\ punte)}{1\ 110675\ (een\ punt)} \times 365$	136 dae☑

4

1.2.4	**Na 60 dae hef Fitness Breakthru Handelaars 12% rente op enige bedrag van Debiteure wat nog agterstallig is, bereken die bedrag rente wat op 31 Mei 2025 gehef sal word.**	
	Berekeninge (71 000 ✓ + 66 950 ✓) x 12/100 ✓	**Antwoord** 16 554 ✓

4

1.2.5	**Verduidelik of BTW op die rente-inkomste deur die maatskappy in ag geneem word. Gee 'n rede vir jou antwoord.**
	Nee ✓, Rente voeg nie waarde toe nie, is 'n finansieringskoste ✓, dus vrygestel van BTW ✓. Rente trek nie BTW nie – dit maak nie saak of jy 'n Finansiële Diensverskaffer is nie. Die essensie van BTW is op die eindgebruiker wat goedere en dienste verbruik. Rente is nie 'n diens of goed wat gelewer word nie, maar 'n boete vir laat betaling en kwalifiseer dus nie vir BTW om gehef te word nie.

3

TOTALE PUNTE
[35]

VRAAG 2: KOSTEREKENINGKUNDE (50 punte; 40 min)

2.1.1 Bereken die aantal meters materiaal wat vermors word.	
Berekeninge 525 ✓ + 12 450 ✓ – 1475✓ = 11 500 m✓ 22 100 x 0,5 = 11 050✓m gebruik vir klaarprodukte 11 500 – 11 050 =	**Antwoord** **450 m ☑** **vermorste materiaal**

6

2.1.1 LL Cool Smith voel dat die vermorsing beduidend is. Toon 'n berekening om sy mening te staaf.	
Berekeninge 450☑ **sien bo** ÷ 0,5 **OF** 450/11 500 x 100 = 3,9% vermorsing	**Antwoord** **900 hoede ☑** **kon gemaak word** **kontroleer bewerking**

2

2.1.2 Gee TWEE moontlike redes vir hierdie vermorsing en gee in ELKE geval raad om te voorkom dat dit in die toekoms gebeur.	
REDE **✓ ✓ - enige twee geldige redes** Werkers nie goed opgelei nie Geen toesighouer of fabrieksvoorman nie	**RAAD** **✓✓ - enige twee geldige advies** Lei werkers op om doeltreffend en effektief te werk Beperkte toegang tot stoorkamer en grondstowwe, slegs gemagtigde personeel.
Swak gehalte materiaal. Afval stukke materiaal (*off-cuts*), sny patrone.	Gaan kwaliteit van materiaal na, verander verskaffers. Masjiene wat patrone sny.

4

2.1.3	**Berei die Fabriekbokoste voor:**

Diverse fabrieksuitgawes	**189 856**
Indirekte materiaal (15 950 ✓+ 86 000 ✓ – 18 750✓)	83 200☑
Salarisse en Lone (2 900 000 x 10/100)	290 000✓✓
Huuruitgawe (291 000 x 2400/3000)	232 800✓✓
Versekering (79 200 ÷ 15) x 12 = 63 360✓ x 4/10 ✓	25 344☑
Telefoon (28 800 x 20/40)	14 400✓✓
	835 600☑

14

2.1.4	**Voltooi die Produksiekostestaat.**

Direkte materiaalkoste balanserende syfer	595 900☑
Direkte arbeidskoste (2 900 000 x 45/100)	1 305 000✓✓
Primêrekoste kontroleer bewerking	1 900 900☑
Fabriekbokoste	835 600☑
Totale vervaardigingskoste	**2 736 500**
Werk-in-proses voorraad beginsaldo	150 000☑
kontroleer bewerking	2 886 500☑
Werk-in-proses voorraad eindsaldo	(194 000) ✓
Koste van produksie Koste van verkope **110 000**✓ **+ (22100 x 125)** ✓**– 180 000**✓	2 692 500☑

12

2.2.1	Bereken die gelykbreekpunt vir die jaar wat op 30 September 2025 eindig.
Berekening	**Antwoord**
$\frac{786\ 000 ✓}{(640 ✓ – 366✓)}$	2 869 units ☑

4

2.2.2	Moet LL Cool Smith tevrede wees met die aantal eenhede wat gedurende die huidige finansiële jaar geproduseer is? Noem TWEE punte.

GBP vs Produksie ✓ en GBP 2024 vs GBP 2025 ✓

Die GBP van 2 869 is minder as die 4 000 eenhede wat verkoop en vervaardig is, maar in 2024 is 6 000 eenhede vervaardig en verkoop, hoewel minder eenhede in 2025 vervaardig is, het hy in 2025 steeds 'n wins gemaak.

Die GBP van 2024 was 2 477 eenhede en dit het toegeneem tot 2 869 in 2025. Dit is kommerwekkend aangesien hy meer produkte moet produseer voordat hy wins maak.

2

2.2.3	Lewer kommentaar op die vaste koste per eenheid en verduidelik die hoofoorsaak vir die verandering in hierdie eenheidskoste.

Vaste koste per eenheid het van 130 tot 196,50 gestyg.
Dit is as gevolg van minder produkte wat in 2025 geproduseer is. (2 000 minder produkte) ✓✓
Moenie inflasie aanvaar nie

2

2.2.4	Identifiseer die produksiekoste wat vir LL Cool Smith van groot bekommernis behoort te wees. Verskaf TWEE geldige oplossings vir hierdie probleem.

Bekommernis	Oplossing
✓ **koste** ✓**syfer** Direkte arbeidskoste **Enigste korrekte koste** Vermeerder van R110 na R175, by 59%	✓✓ **twee punte vir geldige oplossing** Stel daaglikse teikens, werkers werk meer produktief, beperk oortyd. Monitor teetyd en middagete breuke. Kwalifiseer werkers om meer effektief te werk. Handel werk vinniger af.

4

TOTALE PUNTE
[50]

VRAAG 3: VOORRAADWAARDASIE **(30 punte; 25 min)**

3.1.1 Tennis Rakette (die Kishou – Raket reeks)
Bereken die volgende vir die jaar geëindig 30 Junie 2025:

Waarde van die eindvoorraad: Berekeninge	Antwoord
82 800 ✓+ 492 775✓ – (40 x 420) ✓+ (20 x 1 215) ✓ / 1 405✓ = 583 075 / 1 405 = 415✓ x 205	**85 075☑** as x met 205 eenh.

7

Brutowins: Berekeninge	Antwoord
Verkope koste van verkope sien bo (1 200 x 730) ✓ – (583 075✓ – 85 075☑)	**378 000☑**

4

3.1.2 Energie sportdrankie (1 kg houer)
Bereken die waarde van die eindvoorraad op 30 Junie 2025:

Berekeninge	Antwoord
235 → 180 – 30 = 150 ✓✓ x 475 = 71 250 ✓ 235 → (235 – 150) = 85☑ x 460 = 39 100☑ Kontroleer berekening	**110 350☑**

6

3.1.3 Bereken die voorraadhoudingsperiode (in dae) op 30 Junie 2025. Gebruik die eindvoorraad.

Berekening	Antwoord
110 350☑ sien 3.1.2 / 454 140✓ x 365 **Of eenhede:** 235/925 x 365 = 92,7 dae	88,69 **= 88,7 dae ☑** as x met 365

3

3.1.4	Lewer kommentaar op jou bevindinge hierbo (3.1.3). Verskaf TWEE punte, met syfers. Let daarop dat die voorraadhoudingsperiode vir 2024 45 dae was.
	Voorraad het van 45 dae tot 88,7 dae toegeneem. ✓✓ Energie sportdrankies het 'n raklewe van 90 dae en 88,7 dae is amper op die vervaldatum. ✓✓ Voorraad word nie goed bestuur nie, te veel voorraad voorhande. Die energiedrankies verkoop nie so goed soos verlede jaar nie.

4

3.1.5	Serena het opgemerk dat sommige van die energiedrankies in voorraad die raklewe oorskry het. Identifiseer die waarde van voorraad waarna sy verwys.	
	Berekeninge sien 3.1.2 (Maart voorraad voorhande) 85 x 460 Kontroleer berekening	**Antwoord** 39 100☑☑

2

3.1.6	Serena wil die verouderde voorraad teen die helfte van die kosprys verkoop. Watter raad sal jy haar oor hierdie voorstel gee? Verskaf TWEE punte.
	✓✓ ✓✓ TWEE geldige punte Nee, nie eties nie. Gesondheidsproduk, vervalde raklewe kan gesondheid in gevaar stel. (gesondheidsprobleme) Slegte reputasie, beeld vir besigheid as kliënte uitvind. Enige moontlike antwoord met betrekking tot gesondheidsregulasies.

4

TOTALE PUNTE
[30]

VRAAG 4: KONTANTBEGROTING EN GEPROJEKTEERDE INKOMSTESTAAT

(35 punte; 25 min)

4.1 Dui bedrae in die toepaslike blokke vir die Kontantbegroting en Geprojekteerde Inkomstestaat vir 28 Februarie 2026 aan.

	Kontantbegroting Februarie 2026		Geprojekteerde inkomstestaat Februarie 2026	
Nr.	**Ontvangstes**	**Betalings**	**Inkomstes**	**Uitgawes**
(i)		4 375 ☑ (12 500 x 3) ✓x 0.70✓ ÷ 6✓		945✓ *
(ii)	48 000✓		4 000✓✓	
(iii)		21 840 ✓✓		36 100☑ (21840 x100/65) ✓✓ +2500✓

** – 1 Plasing per lyn AS punt toegeken is in daardie lyn.*

14

4.2 Voltooi die Debiteure-invorderingskedule vir Februarie 2026.

	Krediet-verkope	Januarie 2026	Februarie 2026
November	**462 000**	**55 440**	
Desember	**577 500**	**259 875**	69 300✓
Januarie	**598 500**	**239 400**	269 325✓
Februarie	538 200✓		215 280✓
Kontant van debiteure		**554 715**	553 905☑

5

4.3 Bereken die bedrae aangedui deur (a) tot (d) in die uittreksel van die Geprojekteerde Inkomstestaat.

	Berekeninge	Antwoord
(a)	**Kommissie inkomste vir Februarie** 897 000 x 8/100 ✓✓	71 760☑
(b)	**Oninbare skulde vir Februarie** Nov Kredietverkope 462 000 x 3/100	13 860✓✓
(c)	**Advertensies vir Januarie** 16 275 x 100/105	15 500✓✓
(d)	**Korting ontvang vir Februarie** Des Koste van verkope 962 500✓ x 100/175 ✓x 20% ✓ = 110 000 x 5/100✓	5 500☑

12

4.4	**Bereken die leningsbedrag wat op 1 Februarie 2026 betaal moet word.**	
	Berekeninge 4 550 – 4 025 = 525 vermindering in rente op lening 525✓✓ x 100/14 x 12/1✓	**Antwoord** 45 000☑

4

TOTALE PUNTE
[35]